

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K—h
pol leta " 13 "—h
četrt " 6 "50
mesec " 2 "20

V upravništvu prejemani:

za
celo leto naprej 20 K—h
pol leta " 10 "—h
četrt " 5 "—h
mesec " 1 "70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 168.

V Ljubljani, v sredo 25. julija 1900.

Letnik XXVIII.

Svaka sila do vremena.

V največji poletni vročini se je v ponedeljek sošel isterski deželni zbor zopet v Koprju. Ko počivajo parlamenti, zbori in društva, ko vse beži iz razpaljenega mestnega zidovja v senčnata kopaljšča in sveža letovišča, zbrali so se isterski »deželni očetje« na nujno delo. In zakaj? Ker tako hoče italijanska klika, ki pašuje v Istri nad izmučenim slovenskim trpinom.

Osrednja vlada je hotela, da se isterski deželni zbor snide ob času, kakor ostali deželni zbori. Hotela pa je tudi, da sodelujejo hrvatski in slovenski poslanci. In ti se niso obotavljali, odzvali so se pozivu, toda z ozirom na nečuvno zasramovanje in preziranje v zbornici so predložili že 12. svečana 1898 v Pulju svoje pogoje. In ti pogoji so:

1. Da smejo v zbornici govoriti hrvatski in slovenski.

2. Da predlagajo v zbornici v hrvatskem in slovenskem jeziku interpelacije in samostojne predloge, ki se naj prečitajo v izvorniku.

3. Predsedništvo naj vladne načrte zakonov razdeljuje mej poslance v italijanskem in hrvatskem jeziku.

4. Stenografski zapisniki naj obsejajo vse, kar se govori v zboru, torej tudi hrvatske in slovenske govore.

5. Predsedništvo mora prevzemati vse vloge, došle od strank izven zboru, pisane v hrvatskem ali slovenskem jeziku.

Hrvatski in slovenski poslanci pa za sedaj pripuščajo, da se predsednik poslužuje samo italijanskega jezika, kedar otvarja in zaključuje zbor, ko naznanja predloge in pri glasovanjih tekom razprave. Deželni odborniki se morejo posluževati samo italijanskega jezika pri razpravah in svojih poročilih. Zahtevali pa so dalje, kar je naravno, da predsednik skrbi za mir in red v zbornici; da se tudi hrvatsko-slovenski poslanci volijo v odseke po razmerju števila; da se iz njihove srede voli deželni odbornik za

kmečko skupino in da politično-narodni oziri ne vplivajo na parlamentarno reševanje gospodarskih in šolskih vprašanj.

To so zahtevali slovenski poslanci, ko je italijanska večina drugič sklenila, da se sme v zbornici le italijanski govoriti. To so storili oni dan, ko je italijanski predsednik s svojega mesta oblastno izjavljal, da se s sklepom uzakoni to, kar je bilo, kar je in bode. Ko je cesar drugič uničil oni sklep italijanske večine, so slovenski poslanci ponovili svoje zahteve v Pulju in meseca aprila minolega leta v Koprju. Ko pa se je slovenska manjšina prepričala, da italijanska večina in njen predsednik postopata brez oziroma in da je vlada povsem pasivna, tedaj so zapustili deželni zbor. Storili so to, kar jim je velevala vest, kar jim je nalagala dolžnost.

Ko je minole jesen vlada zopet vabila slovensko manjšino v deželni zbor, zbrali so se hrvatski in slovenski poslanci 26. novembra 1899 v Trstu ter sestavili približno one pogoje, kakor prejšnje leto v Pulju. Te pogoje so predložili italijanski večini, ki pa jih je dne 26. sušca t. l. brez razprave »a limine« odbila kot pretirane.

Kdor pozna razmere v Istri in parlamentarno življenje v drugih deželnih zborih; kdor ima še trohico pravicoljubnosti v sebi, mora priznati, da so zahteve slovenskih deželnih poslancev v Istri do skrajnosti zmerne. Mora pa se i čuditi, da so sploh potrebne take zahteve začetkom dvajsetega stoletja v ustavni državi.

Ali je mogoče, da zastopniki ljudstva ne smejo v zboru govoriti v svojem jeziku, ki je jezik večine prebivalstva? Ali je mogoče, da poslanci ne smejo v deželnem zboru predlagati interpelacij v svojem jeziku? Ali je mogoče, da davkoplačevalci ne smejo prošnje pošiljati deželnemu zboru v svojem jeziku? Da, to je mogoče v Istri, kakor dejstva govoré. Zgražati se moramo nad to žalostno istino.

In ravno tako žalostno je, da se italijanska večina iz narodnega sovraštva ne ozira na gospodarske in šolske potrebe slovenskega prebivalstva. Skrajno ostudno in sramotno je, da sme lahonska tolpa na galeriji zasmehovati zastopnike slovenske ter motiti obravnave v zbornici.

Svoje opravičene zahteve ponavljajo slovenski poslanci že od leta 1883 glasno in jasno, pred italijansko večino in onimi, ki so za izvrševanje zakona odgovorni pred Bogom in vladarjem, pred narodom in javnostjo. Te zahteve ponavljajo, da sploh morejo v deželni zbor in ondi vršiti svoja prava in dolžnost kot zastopniki večine prebivalstva v deželi; da morejo kazati na krivice, ki se narodu gode; da izražajo pritožbe in potrebe svojih volilcev. In to hočejo in morajo v svojem jeziku, ker sicer bi se izneverili sebi in svojemu narodu. Nevredni bi bili zastopniki svojega naroda, ki jih je izbral, ko bi se odrekli tej najnaravnejši pravici. Kdor tega ne prizna in v dejanju ne privoli, ta ne prizna naravnih in državnih zakonov, ta ne prizna odloka Njegovega Veličanstva, ne deželnozborskega poslovnega reda; ta noče ne pravice, ne zakona; temu je načelo — nasilstvo.

In c. kr. vlada? Ta nima sedaj časa, da bi se bavila z isterskim vprašanjem; ta čaka, da se sprijaznita jagnje in volk; ta upa, da pojdejo slovenski poslanci v zbornico, kjer jih galerija pozdravlja s psovkami in zasmehom. Naravnost zlobno pa je, ko italijanski časniki očitajo Hrvatom in Slovencem, da zahtevajo od vlade protekcije. Kar zahtevajo, je ravnopravnost na obe strani, je varstvo zakona in javnega reda. A dokler so hrvatski in slovenski poslanci izročeni italijanski kliki na milost in nemilost, tako dolgo ne morejo v deželni zbor. Dokler je na čelu primorskega namestništva grof Goëss, tako dolgo ostane vse pri starem. Dokler vlada odločno ne nastopi proti ošabni italijanski kliki, tako dolgo ta ne predrugači svoje taktike, ne opusti svojega samovolj-

nega nasilstva. Toda borba za naša prava je pravična, zmagati mora resnica in pravica, kajti: svaka sila do vremena.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. julija.

O imenovanju višjega državnega pravdnika v Gradcu piše v Informaciji neki slovenski poslanec: Imenovanje slovenske povsem nezmožnega uradnika nas je tem bolj občutno zadelo, ker je pravosodni minister še pred kratkim izjavil, da mora graški višji državni pravnik biti popolno vešč slovensčini, ker je graškemu nadsodišču podrejenih pet slovenski uradujočih sodišč in le dve nemški. Pravijo, da je bil imenovan najstarejši po službeni vrsti. Radovedni smo, bode li obveljalo to načelo tudi povodom imenovanja dveh svetnikov za Celje. Ako se to ne zgodi, bo našel baron Spens-Booden v Slovincih jednake nasprotnike, kakor njegov prednik Kindinger.

O isterskem deželnem zboru, oziroma o krivici, ki se godi slovenski manjšini od strani Italijanov, piše včerajšnja »Reichswehr« mej drugim to-le: Poleg raznih drugih vprašanj naklonila nam je usoda tudi dva deželna zboru v Primorju, v katerih vladajoča italijanska klika absolutno noče priznati Slovanov, akoravno tvorijo ti večino prebivalstva v deželi. V Gorici se je italijanska gospoda konečno vendar toliko udala, da je vsaj priznala obstoj slovenskega jezika v deželi, v Istri pa niti tega nočejo priznati. V isterski deželni zbor namreč Slovani tudi sedaj niso prišli, ker jim je deželni glavar prijavil otvoritev deželnega zboru samo v italijanskem jeziku. Lahki v Tridentu, ki toliko zabavljajo na nemško večino, akoravno jim ta priznava popolno jednakopravnost, morajo priznati, ako so količkaj pravični, da so se njih isterski rojaki nečuvno pregrešili proti jednakopravnosti. — Od Italijanov, bodisi tirolskih, bodisi primorskih, bomo zaman pričakovali pravičnosti.

LISTEK.

Davica.

Spisal Mark Twain.
(Konec.)

Zopet sem zaspal, moja žena pa je tešila nemirno dete. Čez nekoliko časa pa sem začul iz daljave skozi meglo svoje zapanosti mrmranje:

»Mortimer, če bi imela le nekoliko gosje masti — ali bi hotel pozvoniti?«

Sanjavo sem zlezal s postelje in stopil mački na rep, ki mi je odločno ugovarjala; dobila bi prav jedrnat brco, da nisem zadel mesto nje ob stol.

»Ah, Mortimer, čemu pa privijaš svetilko in budiš otroka?«

»Ker bi rad pogledal, kako sem se udaril v nogo.«

»Poglej si tudi stol — prepričana sem, da je popolnoma uničen. Uboga mačka, ti si jo hotel morebiti —«

»Prav vse jedno je, kaj je mačka hotela! Nikoli bi se to ne pripetilo, ako bi Marica tukaj ostala in vse to oskrhela, — kar bi se prav za prav nji spodobilo, a ne meni.«

»Oh, Mortimer, mislila bi, da se moraš sramovati takih besedij. Žalostno je, da mi ne moreš storiti teh malih uslug, v tako groznem času, ko najin otrok —«

»No, no, bom že storil, kar hočeš. Toda zvoniti pa ne morem, ker priklical bi tako ali tako nikogar. Sai že vsi spé. Kje je gosja mast?«

»Na polici v otroški sobi. Če bi hotel iti tja in reči Marici —«

Prinesel sem gosjo mast in zopet zaspal. In vnovič je zadonelo: »Mortimer, tako ne ljubo mi je, da te motim, toda soba je tako mrzla, jaz ne morem dati otroku zdravil. Ali bi hotel zakuriti? Vse je pripravljeno, samo zažgati je še treba.«

Privlekel sem se do peči in zakuril, potem sem pa otožno sedel ob peči.

»Mortimer, ne sedi vendar tam. Prehladil se bodeš do smrti. Pojdi v postelj.«

Že sem se plazil pod odejo, ko je zopet rekla: »Potrpi še za trenotek. Prosim te, daj otroku še malo zdravil.« Storil sem tako.

Zdravilo je preganjalo otroku zaspanec; moja žena je porabila te trenotke, da je otroka slekla ter ga celega namazala z gosjo mastjo.

Kmalu sem zopet zaspal, a moral sem zopet vstati. »Mortimer, vleče. Jaz čutim, da res vleče. Bolezni ne škoduje nobena stvar bolj, kakor ravno preprih. Prosim te, primakni zibel nekoliko bližje k ognju.« Premaknil sem zibel in se zopet zamotal v preprogo, katero sem vrgel v ogenj. Moja žena je naglo vstala ter rešila preprogo, pri čemur je prišlo seveda do majhnega besednega nesporazumljenja. Nato sem za hip zaspal, a na njeno

željo sem zopet vstal ter napravil konopljno obklado. Položila jo je otroku na prsi.

Ogenj pa ni trajal za večno. Vsakih dvajset minut sem moral vstati in zažigati v peči, a še odmor teh dvajsetih minut mi je skušala prikrajšati žena ter me naganjati vsak hip, naj dajem otroku zdravil. Vmes sem moral kajpada obnavljati obveze in nalogati na otroka gorčične in druge obliže, kjer je imel še kakšen prazen prostor na svojem malem telescu. Proti jutru je ves les pogorel, in žena moja je želela, da grem v drvarnico in ga še nekoliko prinesem. Omenil sem, da bi bilo to le preveč, in da je otroku dovolj toplo, saj je zavil v cel kup ovojev in kunj. »Rajši ga zavijmo še v par obkladov in —«

A moj stavek se ni bil končan, že mi je segla v besedo. Nato sem vložil drva iz drvarnice gori, potem sem pa legel zopet v postelj in jel smrčati, kakor more smrčati le človek, ki je do cela oslabel, in čegar duša je utrjena do smrti. Ko je posijalo svetlo solnce v našo sobo, sem začutil, da me je nekdo popadel za rameni, in takoj sem se zavedel. Žena moja me je divje pogledovala ter lovila sapo. Ko je slednjič le spregovorila, je zavpila:

»Vse je končano! Vse! Otrok se poti! Kaj naj storimo?«

»Za božjo voljo, kako si me prestrašila! Jaz vendar ne vem, kaj naj bi storili. Morda,

če bi vzeli gosjo mast z nje in jo zopet spravili na zrak —«

»Oh, tepec! Izgubiti ne smemo nobenega hipa! Pojdi po zdravnika! Pojdi sam! Reci mu, da mora priti, živ ali mrtev.«

Izlekel sem ubozelega bolnega moža iz postelje in ga sem privlekel. Pogledal je otroka in rekel, da ne umira. Jaz sem bil neizrečeno vesel, a moja žena je to tako zdržila, kakor bi jo zdravnik osebno razžalil. Potem je povedal, da kašlja otrok le radi tega, ker mu tiči nekaj v grlu. A ko je zdravnik to zinil, mu je hotela moja žena skoro pokazati vrata. — Nato je rekel doktor, da bode prisilil otroka, da še močnejše zakajlja in da mu spravi ono stvar iz grla. Potem mu je dal nekaj zavžiti, otrok se je jel dušiti in kašljati na vse pretege, in glej, izbljuval je majhno trščico.

»Otrok nima davice«, je rekel. »Grizel je najbrže kosček smrekovega lesa ali kaj tacega in par takih delčkov mu je ostalo v grlu. Vsa stvar pa ni bila prav nič nevarna.«

»Prav rad verjamem«, sem opomnil.

»Terpentin v lesu je celo prav dober za nekatere otroške bolezni. To Vam bode najboljša značka povedati moja žena.«

A ona tega ni storila. Zaničljivo mi je pokazala hrbet in odšla iz sobe; in od tega hipa je v najinem življenju neka epizoda, katere nikoli ne omeniva. Zato nama tekó dnevi v tihem, ljubeznivem miru.

O sastavi parlamentarne večine se v sedanjem času toliko govori in pisari brez vse potrebe, da dotični krogi že sami več ne vedo, za kaj naj bi se prav za prav ogrevali. V glavnem se razlikujeta v tem političnem boju dva tabora: za obnovitev dosedanje večine in pa za sastavo nekake delavne večine. Na shodu pri Sv. Marjeti se je poslanec Robič, kakor znano, slovesno izjavil za obnovitev stare desnice, ker je prepričan, da je nemogoča vsaka druga večina. Ako se ne združijo stranke v dosedanjih večini, ni mogoča nobena druga zanesljiva večina. Krakovski »Czas« pa zavzema povsem drugo stališče. Ogrevava se namreč za zvezo z vsemi strankami. In po mnenju tega lista tudi ni nemogoča izvedba te ideje. Za zvezo mej katoliško ljudsko stranko in kršč. soc. so že dani skoro vsi pogoji; dr. Začek je baje izjavil, da ni nikake ovire za združenje Čehov z Nemci. Gospodarski interesi bodo združili politične nasprotnike. Parlament sam bo ustvaril normalne razmere brez spremembe poslovnika ter brez razpusta državnega zbora. — Tako računajo Poljaki, ki hočejo na vsak način ostati na krmilu, in bi se v to svrhu radi zvezali tudi z najzagrizenejšimi nasprotniki.

Občinskega zastopa v Žatcu ni več. Tragedija v občinskem zastopu v Žatcu je končana; po 14. brezuspešni seji je vseh dvanajst nemško-radikalnih odbornikov odložilo mandate, vsled česar občinski zastop de facto več ne obstoji. Seveda tem rogoviležem vsled tega ne bo odpuščena občutna kazen, ki so jo prisluzili s svojo abstinenco. Može so poskušali vsa mogoča sredstva, ugovarjali so na vseh koncih in krajih, a vsak njih poskus je bil brezuspešen. Z njimi vred je demisioniralo tudi vseh šest namestnikov. Sedaj se vrše brzkone nove volitve. Sicer pa dosedaj v Žatcu ni bilo nobene druge nesreče.

Pomiloščenje srbskih velezdajtc, ki jih je krutost razkralja Milana potisnila v mnogoletno težko ječo, bi bilo jedino, s čimur bi mogel kralj Aleksander vsaj deloma zmanjšati splošno nevoljo, ki vlada mej narodom radi zaroke za Drago Mašin, vdovo v starosti od 36—42 let. Sicer je bilo splošno pomiloščenje že davno napovedano a je vsled Milanovega posredovanja vselej izostalo. Sedaj se dotični kraljev odlok pričakuje za 15. avgusta na kraljevi rojstni dan. Kralj Aleksander si je neki že dal predložiti dotične akte. Seveda se potem Milanovcem ne bo godilo tako dobro, marveč žrjavica pod pepelom bo zanetila ogenj, katerega se Milan tako boji, da niti ne pride več v Srbijo.

Položaj na Bolgarskem preti postati v kratkem zelo nevaren. Upor kmetov na Bolgarskem radi uvedbe desetine se brzkone izpremeni v pravo revolucijo, katere posledice bodo gotovo žalostne in nevarne za kneževino. Sedanja vlada ne le da ne skuša ob pravem času kmete potolažiti, ampak s svojo nemarnostjo in preziranjem zahtev ljudstva uliva olje v ogenj prihodnjega državnega prevrata. Boj kmetov proti vladi in desetini ni prenehal po razglasenju obsednega stanja v petih okrajih severo-vzhod. Bolgarije, ampak izpremenil se je v drugo obliko. Pod vodstvom Kormanova, zelo odločnega urednika nekega kmetiškega lista, bila je nedavno ustanovljena zveza vseh kmetov, katere osrednji odbor je središče celega gibanja proti bolgarski vladi. Deputacija tega odbora je pred nekoliko dnevi prišla v Sofijo, da bi se v avdijenci pri knezu Ferdinandu pritožila proti vladi in desetini, toda knez je ni sprejel. To je v srce zbolelo vse Bolgare in gotovo ne bo ostalo brez posledic. — Da knez Ferdinand nima veliko ljubezni do svojega naroda, kaže tudi ta-le njegov čin. Razglasil je obsedno stanje, odobril predlog vlade, da sme umoriti vsakega kmeta, ki noče dati desetine, vzel je iz državne blagajnice 250.000 frankov in odpeljal se je na razstavo v Pariz, da bi se tam kratkočasil, kakor da bi v njegovi državi bilo vse v najlepšem redu. Sofijski »Mira« pravi, da takega cinizma še ni bilo na svetu. Niti jeden vladar bi ne šel iz države, v kateri bi bile take razmere, kakoršne so sedaj na Bolgarskem, a knez Ferdinand zapravlja zdaj bolgarski denar v času, ko sama njegova vlada objavlja poročila, da je država v najbolj kritičnih denarnih razmerah, da je na pragu bankrota.

Na bojišču v Jažni Afriki se je pričelo te dni zopet živahno gibanje, ki pa Angležem ne more biti v veselje. Vsak dan se bijejo večji ali manjši boji, v katerih nastopajo Buri skoro vselej kot napadniki in z nepričakovano ugodnim uspehom, ako pomislimo, da se faktušnega boja udeležuje le kakih 2000 Burov nasproti blizu 200.000 Angležem, ki seveda niso vsi na enem kraju, a glavni del armade je vendarle v središču. Vojska torej ne bo še tako kmalu končana. Do tega zaključka so dospeli tudi že v Londonu, kajti odkar je Roberts zasedel Pretorijo, so poslali Angleži že 12.200 vojakov na afriško bojišče. Guverner Milner je sicer v kapskem parlamentu izjavil, da je vojska sedaj že končana, toda najnoveji dogodki in pa poslana pomoč dokazujejo, da je Milner samo »farbal«. Anglija bi gotovo ne bila odposlala toliko močij, ko bi ne bile potrebne, ker komaj čaka, da bi bila bolje zastopana na skrajnem vzhodu.

Dopisi.

Iz Zagreba, 17. julija.

Slovani v Avstriji si morajo priboriti vsako trohico ravnopravnosti v hudih borbah, dasi jim je po državnem temeljnem zakonu splošno priznana narodna ravnopravnost, ali se zakon tolmači vedno tako, da je prav le za Nemca in Laha. Naravna je stvar, da Slovani v takih okolnostih vključ odločnej borbi vendar ne morejo priti do vseh svojih pravic, da bodo sploh zares ravnopravni z drugimi narodnostmi v državi.

Čisto drugačen položaj imajo Hrvati pod ogersko krono. Oni imajo v svojej nagodbi od l. 1868 točno urejene odnose glede svoje narodnosti. Na celem teritoriju kraljevine Hrvatske in Slavonije je edini uradni jezik hrvatski za avtonomne in za zajedniške urade, pri katerih morajo biti nameščeni hrvatski sinovi, in le v pomanjkanju le teh tudi drugi, ki morajo pa seveda znati hrvatski.

Ta zakon je tako jasen, da mu ni treba nobenega razjašnjenja. In vendar se ta zakon dandanes prezira na Hrvatskem od zajedniške vlade v tolikej meri, da so pravi hrvatski rodoljubi v velikih skrbih, kako bi ga obranili proti mažarskemu nasilstvu. In Mažari so vsak dan predrzneji. Najprej so uveli mažarsčino na železnici ter pošiljali na Hrvatsko same mažarske uradnike, s katerimi so imele hrvatske stranke dosta nepriilik, ker se z njimi niso mogle sporazumeti. Zdaj je prišlo pri železnicah pa že tako daleč, da so tudi že sluge sami Mažari. To pa za to, da zahtevajo za njihove otroke mažarske šole po Hrvatskem.

Pa še dalje so šli. Kar na svojo roko so prekrstili hrvatska imena postaj na mažarski in kdor pri pošiljatvah ne rabi teh mažarskih imen, temu se roba ne odpošilja dalje.

Komaj so se Hrvati rešili ponemčenih imen svojih mest in vasij, že mu sili Mažar s svojo mažarsčino skozi vrata, tako da imajo zdaj za železniške postaje po tri imena, na pr. Zagreb, Zagráb, Agram; Križ, Körös i Kreutz itd.

Da iz tega izhajajo velike neugodnosti, more si vsakdo lahko misliti. Tako so pomazarili tudi imena na poštinih pečatih in pri telefonih. A ni zadosti, da so to uveli pri državnih podjetjih, nego oni to zahtevajo tudi pri zasebnih. Vse zasebne železnice so prisiljene rabiti mažarsčino kot uradni jezik. Zdaj so začeli tudi že pri drugih zajedniških uradih zahtevati znanje mažarskega jezika. Tukaj so seveda prav modro izveli svojo osnovo. V natečaju se pravi, da imajo oni, ki znajo mažarski, prednost pred drugimi. A tak razpis je nezakonit, ker po nagodbi ni nikjer govora o znanju mažarskega jezika, nego le o hrvatskem jeziku. To delajo tako radi tega, da dele potem službe Mažarom, kjer Hrvata ni, ki bi znal mažarski, in pa da s tem silijo Hrvate, da se uče mažarski.

Vsi opozicijski časopisi pišejo dan za dnevom proti takim nezakonitostim ter se pozivljajo na nagodbo, ali brez vsakega uspeha. Oni pozivljejo uradne časopise, da tudi oni izpregovore kakšno besedo o tem; toda vse to pisanje ne deluje nič na uradne kroge. Uradni časopisi molče o teh krivicah kakor ribe. Če pa izpregovore, so pa tako predrzni, da branijo mažarsko vlado, kakor

je to storil pred nedavnim nemški polu-uradni list ter odobral način, kako je ogerski minister razpisal omenjeni natečaj za državne inženire, od katerih zahteva znanje mažarskega jezika čisto protizakonito. Mi se ne čudimo predrznosti tega nemškega lista, saj vemo, da je v židovskih rokah, nego se čudimo le krotkosti hrvatskega naroda, ker trpi, da izhaja sploh tako glasilo v glavnem mestu Hrvatske. Drugi narod take sramote ne bi trpel.

Sploh pa se to vse godi z dovoljenjem vlade, ki niti ne odgovarja v saboru na interpelacije glede mažarskega jezika. Tako molči tudi saborska večina, ki bi mogla edina v tem pogledu vlado prisiliti, da se odločno upre nakanam mažarske vlade glede mažarizacije. Toda ta večina se ne meni za take stvari, ona prepušča vse opoziciji, ki sicer vrši svojo dolžnost, ali ni dovolj podpirana od onih, ki so prvi poklicani, da branijo svoje pravice, dokler je še čas.

Vsa mažarizacija je zasnovana po nekem sistemu ter se vrši brez dvoma v sporazumku obeh vlad, kajti drugače gotovo ne bi držala hrvatska vlada križem rok, ko se kar očitno gazi državni temeljni zakon, radi katerega je tudi ona odgovorna hrvatskemu saboru. In kako dolgo bo hrvatski sabor še trpel, da se narodu gaze zakoni, ki branijo njegov obstanek? O tem bi morala vendar tudi razmišljati saborska večina, saj jo je poslal v sabor hrvatski narod, da mu brani njegove pravice. In ta hrvatski narod ima še dosta življenskih moči ter želi še dalje živeti kot svoboden in neodvisen narod, ne pa se dati zadušiti od tuje mažarsčine.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. julija.

† **Jurij Jan.** Župnik-dekan v pokoju, častni kanonik stolnega kapitelja tržaškega in vitez Franc Jožefovega reda, g. Jurij Jan, je umrl večeraj ob 2. uri zjutraj v Dolini pri Trstu v čestiti starosti. Porojen je bil dne 11. aprila leta 1821 v Mekinah na Kranjskem. Bil je odličen sotrudnik pri narodnem preporodu Istre ter je navdušeno sodeloval pri I slovenskem katoliškem shodu. Pogreb bode jutri ob 1/8. uri dopoldne v Dolini. Naj v miru počiva blagi domoljub!

Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. Veleč. g. Valentin Eržen, knezoškofijski duhovni svetnik in podvodja v duh. semenišču, vstopi v misijonsko kongregacijo sv. Vincencija Pavlanskega in č. g. Albin Illovski, župnik v Javorjah pri Litiji, vstopi v cistercijski samostan v Zatičini. Č. g. Matija Kastelic, kapelan v Št. Vidu pri Zatičini, pride za podvodja v ljubljansko semenišče. Č. g. Anton Plešic, kapelan v Smedniku, pride v Št. Vid pri Zatičini; na njegovo mesto pride č. g. Adalbert Hybašek, kapelan v Zagorju. V Zagorje pride č. g. novomašnik Karol Čerin. Č. g. Ignacij Nađrah, kapelan v Tržiču, pride k sv. Jakobu v Ljubljani; na njegovo mesto pride č. g. Josip Kržišnik, kapelan v Črnem Vrhu nad Idrijo. Č. g. Frančišek Indolf, kapelan v Prečini, pride za župnega upravitelja v Javorje pri Litiji, na njegovo mesto pa č. g. Josip Mensinger, kapelan na Mirni. Č. g. Alojzij Jarec, kapelan v Gorjah, je premeščen v Železnike, č. g. Anton Hribar, kapelan v Polhovem Gradcu v Spodnjo Idrijo. Č. g. Vincencij Čibašek, kapelan v Spodnji Idriji, pride za upravitelja na Goro pri Idriji. Č. g. Lenart Zupan, kapelan v Planini pri Rakeku, pride v Polhov Gradec. — Nameščeni so novomašniki: č. g. Valentin Zabret kot kapelan v Gorjah, č. g. Karol Gnidovec, kot kapelan v Gradu, č. g. Jakob Ogrizek kot kapelan v Planini.

Imenovanja. Gospod Fr. Stenta, načelnik pisarne okrajnega sodišča v Ljubljani, je imenovan višjim oficijalom v IX. činovnem razredu. — Praktikanta pri delnem knjigovodstvu, gospod Ivan Mikuž in gospod P. Drenik sta imenovana rač. oficijaloma.

Iz Bohinja se nam piše. Zelo težko že čaka naše ljudstvo železnice. Odkar je pogorela pred 10 leti tukajšnja tvornica za železo, manjšajo se bolj in bolj naši prihodki in tudi naša naseljenost: ker ni doma pravega zaslužka, selijo se drugam, zlasti

na Savo (Jesenice). Upamo, da nam zasije z bodočo železnico boljša doba. Že sedaj preiskujejo razne stranke tukajšnje kraje, išoč premoga in drugih prirodnin. V soboto 21. t. m. je bil navod (komisija) tukaj zaradi železnice. Tukajšnjiki so imeli priliko izjaviti svoje misli in želje dvornemu svetniku železniškega ministerstva. V ponedeljek 23. t. m. je pa prišel — prijavljen že za nedeljo, pa brzojavno preprijavljen železniški minister Wittek sam. Pozdravljali so ga topiči z raznih gričev, hiše v Boh. Bistrici so bile okrašene z zastavami. Pričakovali sta ga županstvu obeh dolin, a ogovoril ga je s primernimi besedami v njej imenu bistriški župnik, g. I. Piber, zahvaljujoč ga, da se je odločil za to progno, in priporočujoč mu, naj uvažuje tukajšnje potrebe in koristi. Šel je potem z g. župnikom v cerkev, v njej najprej spodbudljivo pomolil, potem jo ogledal, zelo jo hvaleč. Z ljudmi se je prav prijazno in ljubeznivo pogovarjal — spraševal jih o njih mnenji in razmerah ter jih zagotavljal, da bode storil, kolikor bode mogel v tem oziru za tukajšnji kraj. Odpeljal se je za tem k jezeru v hribolaznico, kjer je prenočil, a drugo jutro je prevalil Bačo in šel v Podbrdo. Dejal je, da upa, da se bode v jeseni mirno razpravljalo v drž. zbornici in da bode ta za Bohinjce toliko pereča stvar sklenjena. Bog daj čim prej!

Agitacija. Iz Idrije se nam poroča: Pretekli teden, v četrtek, si je ogledal neki luteranski pastor, menda s Pruskega, tako vsaj se je podpisal, tukajšni rudnik in njega naprave. Pri tej priliki je delil protestantske knjižice, kakor na pr. »Kri Kristusova«, med delavce, ki so izbirali rudo. Ne verjamemo, da bi smel kaj takega kakor ta luteranski Prusak storiti kak domačin. — Iz Železnikov se nam piše: Naše bralno društvo je nedavno prejelo dvoje protestantskih knjižur: »Preslavni evangelij« in »Nasledništvo sv. Petra«. Vrgli smo to ljuliko v peč, kakor zasluži.

Drugo hrvaško romanje v Rim. Nadškof dr. Stadler vabi Hrvate iz Bosne, Hercegovine, Hrvaške in Dalmacije na romanje v Rim v dobi od 29. septembra do 10. oktobra. Na roženvenško nedeljo, dne 7. okt. upajo Bošnjaki, da bodo prisotni slovesni beatifikaciji več služabnikov božjih. Potovali bodo Bošnjaki iz Sarajeva v Brod, Zagreb, Reko, Ankono, Loreto, Ankono v Rim in po istem potu zopet domov. Računajo na 500 romarjev. Da bi se jim srečno izšlo!

Umrl je 20. t. m. v Wynaudsrade pri Valkenburg-u na Holandskem P. Friderik Schröder, T. J., do l. 1899 rektor Germanika v Rimu. Doživel je 63 let.

Češko-slovenska vzajemnost. Jutri se otvori 1640 m visoko na Grintovcu češka koča na Ravneh. Ta koča je dragocen dar češke podružnice »Slov. plan. društva« slovenskemu narodu. Visoko gori na Grintovcu stal bode znak dejanske češko-slovenske vzajemnosti. Pridružujemo se v duhu udeležnikom jutrišnje slavnosti, zastopnikom češkega in slovenskega planinstva, izražajoč iskreno zahvalo češkimi planincem na pežrtvovalnosti, s katero podpirajo trud našega vrlega »Slov. plan. društva«.

Slomškova stoletnica. Delavsko društvo v Marnbergu priredi 29. jul. slavnost v proslavo Slomškove stoletnice. K veliki Slomškovi slavnosti v Ponikvah dne 5. avg. je poseben vlak iz Savinjske in Šaleške doline zagotovljen. Kako čujemo, udeleži se Slomškove slavnosti na Ponikvah tudi vladika Strossmayer, ki biva sedaj v Slatini. Kdor se namerava pridružiti pri tem izletu »Slov. krščanskosocijalni zvezi«, naj to vsaj do 30. t. m. naznani odboru »Slov. kršč. soc. zveze« v Ljubljani.

Šolske vesti. Petrazredno deško ljudsko šolo v Škofji Loki je obiskovalo 272 učencev; od teh sta za višji razred sposobna 202, za srednje šole se jih je oglasilo 22. Obrtno nadaljevalno šolo je koncem leta obiskovalo 55 učencev. — Štirirazredno ljudsko šolo v Črnomlju je obiskovalo 418 otrok, 204 dečki in 214 deklic; v ponavljalni šoli je bilo 48 dečkov in 45 deklic. — C. kr. učiteljske v Celovcu je obiskovalo 133 nemških in 18 slovenskih gojencev.

Planinske vesti. Na Triglavu so bili letos prvi turisti dne 1. in 2. julija. — Tom-

čeva koč na Begunjski je že popolnoma urejena. Iz Begunj ali Poljč je do koč uro hoda. — Na Kredarici je slov. planinsko društvo omislilo nov aneroid, ki natančno kaže zračni tlak. — Pri koči na Rodici so napravili ograjo. V koči je ležišče za osem oseb, v podstrešju prostor za vodnike. — Lovsko hišo pri izviru kamniške Bistrice je kamniška mestna korporacija razširila in popravila ter napravila lepo pot.

Nov zobozdravnik v Ljubljani. Piše se nam: Dne 1. avgusta t. l. naseli se občeznani skušeni in priznani zobozdravnik gospod dr. A. Praunseis iz Celja v našem mestu ter se nastani na Marijinem trgu št. 2. Imenovani zobozdravnik slove po svojem delu kot strokovnjak in je častitati našemu mestu na tej pridobitvi.

Spomenik cesarju Maksimilijanu v Gorici. Sprožila se je misel, naj se v proslavo 400 letne združitve Goriške z Avstrijo postavi v Gorici spomenik cesarju Maksimilijanu. O stvari se bode posvetoval izvoljeni odbor. Mnogo jih je mnenja, da bi bila umestnejša kaka ustanova.

Krava in vlak. Vlak, ki bi moral priti v ponedeljek ob 8. uri 45 minut zjutraj v Trst, je imel pol ure zamude. Vzrok je bila neka krava, ki se je blizu Devina zaletela v vlak. Vlak je kravo povozil.

Ljubljanske novice Karniolci so danes zopet brenčali po mestu. V Šelenburgovih ulicah so se sprijeli z slovenskimi dijaki. Miril je stražnik. Skrajni čas bi bil, da magistrat posnema češki Plzen. Čujemo, da radi izživajočega nastopa nemških buršev zopet narašča razburjenost. Slovenskim dijakom bi bil nastop s trobojnicami v Gradu takoj prepovedan. — Ujet tat. Iz mesta izgnani tat Jožef Oltra prišel je včeraj čez Golovec in se je splazil v grajščino Rakovnik, kjer je hotel poskušati srečo dolgih svojih prstov. A to pot ni bil srečen! Zasačil ga je čuvaj, ki ga je najprej premikastil, potem pa zaprl v kuhinjo in hitel po stražnika. Stražnik je Oltra aretiral ter našel po njegovih žepih več kuhinjskih renc. Oltra bil je že osemkrat radi tatvine kaznovan. — Obsojen je bil Franc Podgoršek, ki je pri Lahu vkradel uro, na 8 dni zapora. — Telefonično zvezo dobila je Ljubljana s Prago in Liberiaci. — Zgubila je Jožefa Blumauer zlato zapestnico v obliki verižice, vredno 28 K. — Gospodar in hlapec. Karol Počivalnik in hlapec Ivan Predalič sta se skregala. Ker hlapec ni ubogal, vdaril ga je gospodar z bičem in hlapca poskodoval.

Štajerske novice. Novo mašo je preteklo nedeljo daroval v Žetalih frančiškan o. Lucij Selinšek. — Umril je v samostanu pri sv. Jožefu nad Celjem o. Martin Stoffer, rojen v Budimpešti. — Utonil je v Voglanji delavec cinkarne Anton Podpečan iz Slatine pri Šmartnem v Rožni dolini. — Premeščen je c. kr. kancelist Jos. Šulu iz Šoštanja v Slov. Bistrico. — Nemški trgovci v Celju dajo ljudem brezplačno »Štajarca«, zato pa blago zaračunajo 4 kr. dražje. — V Braslovčah ostane pri ognjegasnem društvu nemško poveljevanje. Za načelnika je izvoljen Nemeč Bien. Žalostno! — Slovensko Mozirje ima poštni voz z nemškim napisom. — Umril je nadučitelj g. Jurij Augustinčič.

Štajerska Postojna. Tako nazivlje »Domovina« podzemeljsko jamo »Pekel« pri Libojah. Jama je 300 m dolga in ima mnogo postranskih oddelkov. Jama ima vse polno prekrasnih kapnikov in mogočnih slapov. Pred jamo je topel vrelec, kjer perice v najhujši zimi boste perejo. Ta kraj je kakor ustvarjen za letovišče.

Važne zdravstvene odredbe za papirnice je izdala štajerska dež. vlada, ker se je primerilo, da sta dve delavki močno oboleli, ena na kozah, druga pa je dobila kolero podobno bolezen, in to od cunj, ki se v tovarni porablja za izdelovanje papirja. Tudi v kranjskih papirnicah so nujno potrebne odločne zdravstvene in varstvene odredbe!

V rogaško Slatino je do 22. t. m. prišlo 1096 strank s 1655 osebami.

Mojstersko zadrugo snujejo, kakor se nam poroča, v Radovljici. Vsa stvar je sedaj pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

V Toplicah na Dolenjskem se mudi goriški dež. poslanec g. Grča.

Dekliško meščansko šolo je naučno ministerstvo dovolilo v uršulinskem samostanu v Škofji Loki.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil zakon, katerega je sklenil koroški dež. zbor o cestno-policijskem redu za javne nedržavne ceste.

Socijalni demokratje v Celovcu so pričeli izdajati list »Der Volkswille«. Urednik mu je bivši dunajski učitelj Arnold Riese, ki je nedavno tudi v Beljaku nastopil kot soc.-dem. govornik.

Dirindaj je bil v nedeljo v Dhoršah na Koroškem. Pragerman Dobernigg je rotli deputacijo iz Blatograda, ki je prišla na shod z županom Grimšičem, da naj posnemajo vojvodo Arnulfa, ki je šel pred 100 leti iz Blatograda v boj proti Slovincem. Zborovalci so pri teh besedah sneli klobuke in škripali z zobmi.

Roparski umor. Iz Maribora se poroča, da je neznan zločinec umoril 84letno ženo Habakuk, ki je s svojim sinom stanovala v neki koči v gozdu, ki se razprostira od Ravine proti Radvini. Sin, ki je zidar, našel je mater mrtvo v koči z ranami na glavi, na vratu in rokah. Morilec ji je uropal 20 glid. in jedno obleko njenega sina.

Utonil je v Trbižu praktikant tvrde Pufitsch Tomaž Pišof.

Ljubljanski »Deutscher Verein« je tekom leta obdaril 24 kranjskih šol. Pomagali so pri tem kranjska hranilnica, ki je društvo zalagala z denarjem, ter trgovec s knjigami Bamberg in Fischer. Tako je poročal učitelj Berzin na občnem zboru tega društva.

Priden deček kmečkih revnih staršev, star 14 let, ki je dovršil 4 razrede ljudske šole, želi priti za vajenca v kako trgovino. Več pové naše uredništvo.

Na Pristavi pri Trziču je danes priredil veselico trziški nemški »Kindergarten«.

Dva otroka zgorela. Zakonska Zupelo iz Rutarjev sta bila v nedeljo v Dolenjah pri maši, ko je pričelo goreti v njuni hiši. V hiši sta imela zaprta otroka. Otroci ni bilo mogoče rešiti iz ognja, pač pa sta se pri rešitnih delih močno opekla stari oče in teti.

Poljedelsko razstavo priredi meseca septembra kmetijska zadruga v Ločniku na Goriškem.

V Voloskem je prevzel vodstvo okr. glavarstva dr. vitez Scarpa.

Zopet stavka slovenskih delavcev. V Ronkah stavkajo delavci in delavke ondotne predilnice. Delničarji so jim znižali plačo. Ta kruti korak delničarjev je delavce prisilil do stavke.

Smrt v kamnolomu V Ronkah na Goriškem je padel mladeniču Ant. Lenardonu na glavo velik kamen, katerega je obdelaval. Mladenič je na mestu umrl.

Proti pelagri. Prihodnjo nedeljo bode v Gradišču na Goriškem shod. Posvetovali se bodo na shodu o sredstvih proti pelagri.

Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu objavlja, da je bilo meseca junija na Primorskem oddanih, došlih in tranzitujočih 25.637 brzojavk, na Kranjskem 32.713. V interurbanem telefonskem prometu je bilo v Trstu 1729 pogovorov, v Opatiji 279, v Pulju 158, v Ljubljani 209. V lokalnem prometu pa se je govorilo v Trstu 270.000krat, v Ljubljani 15.750krat.

Proti vinski klavzuli. Jutri se vrši v Pazinu sestanek zastopnikov istrske vinarke zadruge in posojilnice v Pulju, gospodarskega društva v Pazinu, raznih drugih gospodarskih društev v Istri in hrvaško-slovenskih občin, da razpravljajo o vinski klavzuli in raznih gospodarskih vprašanjih.

110 železniških vozniških listkov ukradl je na postaji v Piersu v Furlaniji neki mladenič. Že pri prvi vožnji z ukradenim vozniškim listkom pa je imel smolo. Prijeli so ga v Trziču, ker njegov listek ni imel — datuma.

Konji za Afriko. V ponedeljek zvečer je iz reške luke odplul veliki angleški parobrod Rembrandt z 900 konji za južno Afriko.

Bosanske šume. Neko bavarsko društvo je v petrovaškem okraju v Bosni kupilo ogromne šume in dobilo koncesijo za gradnjo železnice od Drvara do Knina. Ta 84 km dolga, ozkotirna železnica bo pre-

važala samo les do Knina, kjer ga bodo prelagali na železnico do Šibenika.

Strašna drama se je prigodila v turški vasi Aleppo. Stanoval je ondi neki oče s svojima oženjenima sinovoma. Poslal je pred dnevi starejšega sina v mlin po moko. Sin je nekaj moke poslal domov in naznanil, da bode prenočil v mlinu ter počakal, da bode vse žito zmleto. Po noči pa se je premislil in šel domov. Doma je tiho šel v svojo spalno sobo in se vlegel spat. Mlajši brat njegov opazil je njegov prihod, a mislil je, da je bratova žena nezvesta in da je prišel v hišo kak zapeljivec. Poklical je očeta, ki je sebe in mlajšega sina takoj oborožil s puškami. Oče je ostal pred hišo na straži, mlajši sin je pa šel v bratovo spalnico ter ustrelil na posteljo, kjer je po njegovem mnenju ležal zapeljivec bratove žene. »Ustreljen sem!« začul se je v sobi divji klic, potem pa je bilo nakrat tiho. Z grozo je spoznal mlajši brat bratov glas in svojo zmoto. V obupu letel je k očetu pred hišo, a oče je menil, da beži po stopnjicah zapeljivec, ter je sprožil puško. Mrtvo truplo mlajšega sina se mu valil pred noge. V obupu je oče zblaznel.

Dramatizovani boksarji. Na trgu Guglielmo Pepe v Rimu, kjer se dvigajo vsak dan razni šatori, muzeji, panorame, cirkusi, kjer se zbira vse polno naroda od zore do mraka, stoji sedaj precej okusno »gledališče«, v katerem so trikrat na dan kaže na jako drastičen način krvavo klanje v Pekinu. Gledalci opazujejo z največjim zanimanjem ta čudni igrokaz, v katerem ni od prvega do zadnjega prizora nič drugega kakor uboj, požar in pobijanje. Veselje naroda je silno, ko naposled v igrokazu dobra stvar zmaga. Vsebinska igra je ta-le: Princ Tuan je strastno zaljubljen v krasno soprogo italijanskega poslanika v Pekinu in zaklinja se pred njo, da jo bode ubil, ako mu ne vrne ljubezni. A vrla gospa neče tega niti slišati. Tuanovi slugi prihrume v njeno stanovanje in jo hočejo siloma odvesti k princu Tuanu, k sreči pa pridejo italijanski mornarji, ki otmo poslanikovo soprogo. V drugem dejanju bokserji vse jedno zasledeno bivališče, a italijanski poslanik usmrti v najbolj obupnem hipu svojo ljubljeno soprogo in sebe. — V zadnjem dejanju se vidi grandiozna apoteoza italijanskih mučnikov; udarja se kraljevska koračnica, poje se Garibaldijska himna, nad vsem tem se širi bengalski ogenj. Občinstvo kar gori navdušenja, ko se prikaže italijanski poslanik z vojaki, kateri nosijo italijanske zastave. »Viva l' Italia« se razlega od vseh strani in to traja dolgo časa. Ako bi policija zatislila jedno oko, bi občinstvo v svojem oduševljenju gotovo prihrumelo na oder, da pokolje vse »Kineze«, ki so se tako odlikovali s svojimi grozovitostmi na odru.

Društva.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za brdski okraj) bode zborovala prihodnji ponedeljek dne 30. julija, ob 4. uri popoldne v Lukovici v salonu pri Slaparju.

Darovi.

Za novo župno cerkev sv. Jožefa v Vel. Poljanah pri Ribnici so nadalje blagovolili darovati: Nj. c. in kr. Visokost nadvojvoda Evgen 100 K, presvetli gospod knezoškof Anton Bon. 512 K za cerkvene pos., neim. 100 K, preblag. gospa Olga Kosler, graščakinja v Ortneku, 400 K za novo monštranco, preblag. gospa Josipina Hočevnar v Krškem 100 K, gg. Andrej Peterlin, trgovec v Ribnici, 200 K, J. Francelj, polic. uradnik v Ljubljani, 100 K, Št. Francelj, učitelj v Št. Vidu pri Vip., 200 K, gdč. Neža Francelj, 40 K, Marija Francelj 10 K, Mar. Benčina, posestnica v Travniku, 40 K, gospa Marija Marenčič v Kranji 10 K, Jože Hribar, posestnik v Bičju pri Grosupljem, 20 K, Jan. Brinjar v Rudnem 4 K, ribniška hranilnica in posojilnica 300 K, ribniški rojaki v Ameriki 200 K; nadalje p. n. prečastiti gospodje: kanonik Erker 10 K, prof. msgr. A. Zupančič 15 K, dekan Fran Gornik 10 K, zlatomašnika Frid. Hudovernik 10 K in Jos. Kerčon 4 K, Ant. Jaklič, c. in kr. vojni kurat v Trstu, 20 K; župniki: A. Lovšin 20 K, Jan. Debeljak 10 K, Jan. Škrjanec 5 K, A. Kukulj 5 K, Tom. Potočnik

10 K, Fr. Hoenigman 4 K, Anton Nemeč 10 K, A. St. 10 K; stolni vikar R. Smolnikar 5 K, dekan J. Lukežič v Komnu 1 K, kanonik Fr. Čebular v Opčini 2 K, + kanonik J. Jan v Dolini pri Trstu, 12 K; župniki: Fr. Marinič v Kojškem 2 K, A. Einspieler v Slov. Pliberku 2 K, J. Peterman na Otoku 3 K, J. Traun na Obirskem 4 K, J. Kocik v Št. Vidu ob Glini 1 K, J. Stibic 2 K, Jos. Zupan v Dolini pri Trstu 4 K, župni urad Kazaze 1 K, s Koroškega 2 K, Matija Lesar, posestnik v Gor. vasi pri Ribnici, 12 K; nadalje so darovali župnijski sosede, in sicer: farani šentgregorski 253 K 32 h, velikolaški 434 K 78 h, robski 104 K, dobrepoljski 252 K 14 h, struški 53 K 72 h, dolenjevaški 66 K, ribniški 818 K 30 h, sodaški 94 K, I. potoški 23 K. — Stotisočkrat vsem blagim darovalcem povrni te darove na priprošnje sv. Jožefa ljubi Bog!

J. Volc, župnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst, 25. julija. Vsi hrvaško-slovenski deželni poslanci isterski so zavrnilo brzojavno povabilo dež. glavarja za dež. zbor, ker je bilo besedilo vabila italijansko.

Dunaj, 25. julija. Listi poročajo, da se jeseni sladkor podraži.

Poričan, 25. julija. Pričakuje se, da se tukajšnjega tabora udeleži tudi dr. Rieger.

Praga, 25. julija. »Politik« poroča, da je bil umrl soprog sedanje neveste srbskega kralja, inženier Mašin, češkega rodu. Sorodniki še živijo v Pragi.

Belgrad, 25. julija. Uradni list objavlja kraljev ukaz z dne 21. t. m., s katerim se vsprejemlje ostavka kralja Milana kot vrhovnega poveljnika. Ukaz je sopolpisal bivši vojni minister Atanazković.

Belgrad, 25. julija. Na vest o demisiji Milana odložil je Kristić sestavo kabineta. Kralj Aleksander obrnil se je na več generalov, a vsi so ponudbo odklonili. Konečno je prevzel sestavo kabineta predsednik prizivnega sodišča Lazar Jovanović. Prvi pobočnik kraljev Solarović in telesni zdravnik sta prosila, naj ju kralj odpusti iz službe. Nekaj častnikov se je odreklo svoji časti. Občinski svet je priredil v proslavo zaroke bakljado. Govori se, da je kralj Aleksander sam odstavil kralja Milana raz mesta vrhovnega poveljnika vojske. Čuje se o kraljevi zvezi z zmernimi srbskimi radikali.

Belgrad, 25. julija. (C. B.) Novi kabinet se je že sestavil, vendar se dosedaj imenujeta samo dva njega člana. Dosedanji predsednik prizivnega sodišča Aleksa Jovanović je prevzel predsedstvo in zunanje zadeve, pribočnik kralja Aleksandra podpolkovnik Vasić pa vojno.

Belgrad, 25. julija. (C. B.) Kralj Aleksander v posebnem ukazu dovoljuje splošno pomiloščenje vsem političnim kaznjencem, izvzemši one, ki so se direktno udeležili napada na kralja Milana.

Pretorija, 25. julija. Stevensonova brigada je včeraj zasedla Eland-River, general Hamilton pa Doorenkraal.

London, 25. julija. »Daily Express« javlja iz Machjodorpa 23. t. m., da je 600 žena in otrok s Krügerjevo ter Bothovo soprogo na čelu došlo v Barberton. V minulih treh dneh je bilo več vročih bojov. V zadnjih bojih pri Deredorpu, vzhodno od Pretorije, je padlo 400 angleških vojakov.

Vojska na Kitajskem.

Kljub temu, da se v kitajskih poročilih neprenehoma zatrjuje, da še živijo poslaniki v Pekinu in da so v varnem zavetju, ter da se kitajski cesar s svojo vlado resno trudi udušiti tujcem nevarni upor, vendar evropska diplomacija ne more biti uverjena o resničnosti teh vestij. Zato ima le premnogo tehtnih razlogov. Najvažnejši je pač ta, zakaj se poslaniki evropskih držav ne oglase s svojimi poročili in čemu se kitajski cesar obrača do njih kot jedinih legitimnih zastopnikov evropskih vlad. Nadalje kitajski cesar v svojih zadnjih pismih, posebno pa v onem

na japonskega cesarja omenja umora barona Kettelerja in japonskega legacijskega kancelerja, z nobeno besedo pa ne omenja ostalih poslaničnikov in njihov položaja. Angleška vlada ima vsled tega tudi popolno prav, da ne veruje dekretom cesarja Kwangsü, ker ne nosijo podpisa angleškega poslanika. Naravnost neresnično pa je poročilo, da so kitajski mandarin predložili cesarju prošnjo, naj vlada varuje tujce, jih spremi v Tientsin in jim dovoli pošiljati brzojavke.

Kako se neki vsa ta zmes ujema z istino? Na jedni strani bo cesarja in vlado potrla prevelika skrb za blagor tujcev, na drugi jo pa kitajski mandarin zamaš prosijo nujnega varstva za poslaniško osebje.

Ako torej poslaniki res niso umorjeni, je mogoče sedaj le to, da jih je pridržal cesar v Pekinu pod strogim nadzorstvom kot poroke, da ne bi velesile prestrogo postopale proti barbarskim Kitajcem. Če se uresniči to domnevanje, bodo poslaniki konečno morda vendar še rešeni, ker v ponedeljek odrine iz Tientsina močna mejnarodna armada proti Pekinu in bo po mnogih bojih brez dvoma rešila, kar se še rešiti da.

Palj, 25. julija. (C. B.) Vojni ladiji „Cesarica Elizabeta“ in „Aspern“ sta včeraj odpulili proti Kini.

Berolin, 25. julija. Tukajšnji kitajski poslanik je izročil zunanjemu uradu brzojavko cesarja Kwangsü 21. t. m., v kateri prosi Nemčijo, naj ona prevzame vodstvo akcije proti bokserjem. Državni tajnik Bülow je odgovoril, da prej ne predloži brzojavke cesarju, dokler ni pojasnen položaj poslaničnikov v Pekinu in dano zadoščenje za umor barona Kettelerja.

Berolin, 25. julija. „Local-Anz.“ poroča iz Petrograda, da je prejel kitajski poslanik v Londonu (!) poročilo o veliki zmagi kitajske armade nad bokserji v Pekinu.

Hamburg, 25. julija. Glasom iz Londona došlega poročila je vse poslaniško osebje v Pekinu zdravo in je sedaj na potu v Tientsin.

Bruselj, 25. julija. Belgija odpošlje 2000 vojakov v Kino. Kineški poslanik zatrjuje, da so vsi evropski poslaniki še živi in so na potu v Tientsin.

Pariz, 25. julija. Delcasse je prejel več brzojavk konzula v Tientsinu, ki naznanja, da je pri napadu na kitajski oddelek Tientsina bilo ubitih 15 Francozov, 50 pa ranjenih.

London, 25. julija. Iz Shanghaja se poroča, da so vsa poročila iz Pekina izmišljena, ker hočejo Kitajci dobiti časa za preselitev cesarskega dvora in za vojaške priprave. — Ko pride v Tientsin general Sineković, ruski višji poveljnik, prične se prodiranje proti Pekinu.

Newyork, 25. julija. Iz Shanghaja poročajo, da je došlo v Niu-Ōwang iz Port Artura 3000 Rusov, katerim je 10.000 Kitajcev zaprlo pot. Bitka je neizogibna.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

Osemnajsto poglavje.

Istega dne, dne 13. listopada, pride sel k gospodu mestnemu sodniku v Lecco in

mu pokaže pismo od gospoda milanskega glavarja, naj kolikor mogoče natanko preišče, ali se je neki mladenič Lorenzo Tramaglino, svilotkalec, ki je ušel iz okoliša praedicti egregii domini capitanei, vrnil palam vel clam v svojo vas, ignotum, kako se zove ta vas, verum in territorio Leuci. Quod si compertum fuerit sic esse, naj ga gospod mestni sodnik skuša dobiti v pest, quanta maxima diligentia fieri poterit. Zveže naj ga dobro videlicet z verigami, ker so za tega potepuha vrvice preslabe, vrže naj ga v ječo, ondi naj ga dobro straži, potem pa ga naj izroči onemu, ki pride po njega. Naj se mu to posreči ali ne, accedatis ad domum praedicti Laurentii Tramaglino, et facta debita diligentia, quidquid ad rem repertum fuerit, auferatis, et informationes de illius prava qualitate, vita et complicitibus sumatis. In kar se bo zgodilo, našlo in ne našlo, vzelo in pustilo, diligenter referatis.

Ko se sodnik presvedoči, da se ta oseba ni povrnila v vas, pokliče vaškega župana, ki ga pelje do označene hiše v spremstvu beleznika in biričev. Hiša je zaprta, ključev ni; ulomijo vrata in vse skrbno preiščejo kakor sovražnik v mestu, katero je naskokom vzel.

Govorica o tem se razširi po vsi okolici in pride tudi na uho očeta Cristoforo. Ta osupne in se prestraši ter povprašuje ljudi, da si razjasni ta nepričakovani dogodek. Izvé pa samo piškava domnevanja; zato piše takoj očetu Bonaventuri, upajoč, da od njega poizve kaj bolj natančnega. Sorodniki in prijatelji Renzovi morajo gosposki povedati, kaj vedo o njegovih slabih lastnostih. Nesreča, sramota, zločin je, imenovati se Tramaglino. Vas je vsa na nogah. Počasi se izve, da je Renzo ušel pravici sredi Milana in da je potem izginil. Govorilo se je, da je doprinesel nekaj posebnega. Kaj je storil, ne ve nihče, ljudje samo ugibajo. Čim večji zločin mu pripisujejo, tem menj verujejo vaščani, ker poznajo njega kot poštenega mladeniča. Večji del domnevajo in si šepetajo na uho, da je to samo zvijača mogočnega dona Rodrigo, da bi ugonobil svojega tekmeča. Tako ljudje časi celo malopridneže dolže, ako sklepajo po skušnjah in ne vedo nič gotovega.

Mi pa, ki vemo vso zgodbo, lahko potrdimo, da don Rodrigo ni bil tedaj prav nič kriv Renzove nesreče; pač pa se je veselil, kakor bi jo on zakrivil, in se je bahal proti svojim prijateljem, posebno proti grofu Attilio. Ta bi moral biti po svojem načrtu tedaj že v Milanu. Ko pa izvé o rabukah in druhali, ki se vlačijo po ulicah in se ne dá ugnati, sklene ostati na kmetih, dokler se ne povrne mir; to tem bolj, ker je imel mnogo sovražnikov in se je po pravici lahko bal, da bi kdo, ki je bil dosedaj samo radi tega miren, ker ni mogel ničesar opraviti, izkoristil to priliko in se v tem ugodnem času za vse maščeval. Toda ni se dolgo časa obotavljal. Že povelje, došlo iz Milana, da naj se Renzo dene pod ključ, je značilo, da so se vrnili mirnejši časi. Skoro nato dobi zanesljive vesti. Grof Attilio odrine in opominja svojega stričnika, naj ostane pri svojem sklepu in pospeši svoje podjetje, obljubi mu, da čim prej spravi kapucinca s pota, češ, da mu pri tem pomaga in pojde na roko nesreča ničvrednega tekmeča. Jedva odrine Attilio, povrne se iz Monze Griso srečno in zdravo in pove svojemu gospodu, kar je mogel izvedeti, da je namreč Lucia v tem in tem samostanu pod zavetjem te in te gospe, da je vedno skrita, kakor bi bila redovnica, da ne prestopi praga in da je pri

službi božji za omreženim okencem, da to marsikomu ne ugaja, ker so ljudje slišali čudne stvari o njenih zgodbah in o njenem lepem obličji, da bi jo torej ljudstvo rado videlo.

(Dalje prih.)

Umrli so:

23. julija. Rok Merčun, katehet, 45 let, Zaloška cesta 11, myelitis acuta.

24. julija. Antonija in Marija Likovič, kurilčevi hčeri, 3 mesece 19 dni, Jenkove ulice št. 8, črevesni katar.

V otroški bolnišnici:

22. julija. Alojzij Virant, mizarja sin, 2½ leta, ošpice.

V bolnišnici:

21. julija. Marija Pucel, premogarja hči, 3 leta, bronchitis capillaris. — Vincenc Rupnik, cestarja sin, 1½ leta, pyaemia morbilli.

22. julija. Ana Kunaj, delavka, 35 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
24	9. urad.	736,3	20,2	sl. jug	jasno	
25	7. jutri.	738,4	15,9	sl. jvzh.	megla	0,0
	2. popol.	738,1	27,4	sl. jug	skoro jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 21,5°, normale: 19,9°.

675 1--1

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljem soprog, oziroma oče, sin, brat in svak, gospod

Josip Mancini

slaščičar

včeraj dopoldne ob 11. uri po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v 36. letu starosti v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajncega boče v četrtek, 26. t. m., ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k sv. Krištofu.

Dragi rajnik bodi priporočen v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 25. julija 1900.

Žalujoči ostali.

Šentpeterska moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

OBČNI ZBOR

kateri se bo vršil v četrtek dné 26. julija t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni gospe Črnetove (pri Jerneju) na Sv. Petra cesti.

Ker se bodeta volila dva odposlanca k glavni skupščini dné 1. avgusta v Radovljici, se nadejata obilne udeležbe in vabita prijazno vse člane

673 1--1 odbora moške in ženske podružnice.

Stajerska

KISLA VODA Jemljevo Styria-vrelec SVETOŠLAVNA. krepčevalna pijača. Neprekošena zdravilna voda.

Opeka vseh vrst!

Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem v svojo

opekarno uvel delovanje **s parno silo**

in da izdelujem vsakovrstno

opeko za stavbe, zarezno opeko (Strangfalzziegel), stisnjeno strešno opeko (Dachpressziegel) itd. itd.

Za trdnost opeke zoper vremenske vplive prevzemam posebno jamstvo.

Priporočuje svoje izdelke vsem gg. stavbenikom in drugemu občinstvu, zagotavljam najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Ludovik Herzmann, opekarna s parno silo, v Ljubljani, Tržaška cesta.

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki

Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleškem, priznani najboljši, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrpežnejši in ne povzročajo niti marogi niti ne postajajo blede. Dobé se po tovarniški ceni pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-3

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna alkalična kislina

je najboljša mizna in osvežujoča pijača,

katera je preskušena pri kašlju, vratnih boleznih, žlednem in mehurnem kataru.

Izvirke: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastonj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opezarja na veliko svojo zalogo izgotovljene obleke posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

170 43

Glavna zaloga za Kranjsko:

Mihael Kastner v Ljubljani. 259 52-25

Dunajska borza.

Dné 25. julija.		Dné 24. julija.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Salmove srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notah	97-50	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171-	106-50	172-	St. Genois srečke, 40 gld.	183-
Skupni državni dolg v srebru	97-35	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	164-	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-20	Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Avstrijska zlata renta 4%	115-60	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193-	Priporočilne obveznice državne železnice	405-	Ljubljanske srečke	47 50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-35	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-50	južne železnice 3%	318-	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	276 50
Ogerska zlata renta 4%	115-35	Tisine srečke 4%, 100 gld.	139-	južne železnice 5%	119-25	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6135-
Ogerska krona renta 4%, 200	90-90	Dunavske vravnavne srečke 5%	251-	dolenjskih železnic 4%	99-50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	760-
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1700-			Kreditne srečke, 100 gld.	384-	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108-
Kreditne delnice, 160 gld.	771-40			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	340-	Splošna avstrijska stavbinska družba	148-
London vista	242-70			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	43-	Montanska družba avstr. plan.	454-
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-52			Ogerskega	20-	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	425-
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-60	Papirnih rubljev 100	255-25
				Rudolfove srečke, 10 gld.	63-50		

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“ l., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelsgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni kolikor za dosego kolikor je mogoče vsocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnic.